

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59

Έκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 20

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΡΡΟΤΕΑ

Έσωτερικὸν δρ. 10.—Έξωτερικὸν
καὶ φρ. χρ. 12.—Ρωσ. ρούβλ. 50

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Ἀπὸ τῆς 15 τρέχοντος μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου ἡ ἔκδοσις τῆς «Έβδομάδος» διακόπτεται κατὰ τὸν καὶ ὑπὸ ἄλλων ἑβδομαδιαίων φύλλων εἰσαχθέντα νεωτερισμὸν. Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ κ.κ. συνδρομηταὶ μετὰ τὴν πολυετή καὶ ἀδιάκοπον ἐργασίαν τῆς Διευθύνσεως θὰ ἐπιτρέψωσιν αὐτῇ τὴν μηνιαίαν ταύτην ἀναφυχήν. Ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει δύνανται νὰ θεωρήσωσι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν ληροῦσας ἕνα μῆνα βραδέτερον.

Κατὰ τὸ δίδωμά τοῦτο τὸ γραφεῖον τῆς «Έβδομάδος» θὰ λειτουργῇ ἐπιτείνον διὰ παντός μέσου τὰς πρὸς εἰσπραξίν τῶν ὀφειλομένων συνδρομῶν ἐνεργείας του. Ἀπὸ τῆς ἐπαναλήψεως δὲ διακόπτεται ὀριστικῶς ἡ ἀποστολὴ εἰς πάντα μὴ ἀποτίσαντα τὴν συνδρομὴν του.

Ἡ Διεύθυνσις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Μόνος ὡς πάντοτε καὶ δι' ἡμῶν αὐτῶν μόνον. Ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων, ὑπὸ Β. Φιλᾶκη.
- Διήγησις τοῦ Παπποῦ, ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη.
- Ἡ Ἐρησιεία, τὸ θρησκευτικὸν ἀσθεῖμα καὶ ὁ μυστικισμὸς ἐν Ρωσίᾳ, κατὰ τὸν Anatole Leroy Beaulieu. Κατὰ μετάφρασιν Γ. Ε. Μξή.
- Ἡ Ἄπιστος, ποίημα Π. Πανά. (Τέλος).
- Τὸ δάσος τῆς παλαιωρίας. Παράδοξις, ὑπὸ Σ. Χ. Ἐκεῖνη (ἡ τις πρέπει νὰ ὑπάρκῃ καὶ), μυθιστορία RIDER HAGGARD. Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Α. Ἀμπάτη.
- Ἡ ἔθνικὸς ἄνευσις: Τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ὑπὸ Π. Πανά. Ἡ Ἀμφιλόγου κελ. Ψηφιδωτῶν. Ἐκ τῆς συλλογῆς Θ. Ἀμίρου.
- Ἐιδήσεις τῆς Έβδομάδος. Ἐγχάρια — Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία. — Φιλολογία. — Καλλιτεχνία.
- Ἰδιαιτέρα γράμματα.
- Νέα βιβλία.

ΜΟΝΟΙ ΩΣ ΠΑΝΤΟΤΕ

ΚΑΙ ΔΙ' ἩΜῶν Αὐτῶν Μόνον

(Σκέψεις ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων)

Ἄν ὁ κόσμος κατὰ τοὺς κοινωνιολόγους καὶ ἠθικὸς φιλοσόφους εἴνε θεῖατρον, ἡ ὑψηλὴ καὶ σεμνὴ αὐτοῦ σκηνὴ ἐπὶ χιλιετηρίδας ὅλας ἦν ἡ Ἑλλάς. Ἐπ' αὐτῆς ἔδρασε καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν οἰκούντων τὸν ἡμέτερον πλανήτην παρῆλθεν ὡς ἐν πανοράματι πᾶν ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ ἰδανικὸν ἐν ἀνθρώποις ἢ κοινωνικῶς διδακτικὸν καὶ μορφωτικὸν. Καὶ πρὸ Χριστοῦ μὲν αὕτη εἰργάσθη πρὸ πάντων, ὅπως διανοίξῃ τὰς διαφορὰς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν, τὸν κατ' ἀνθρώπον βίον, τριβούς, μετὰ δὲ Χριστὸν ἐπάλασε καὶ ἠγωνίσθη παντὶ σθένει, ὅπως διασώσῃ τὴν τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἐργασίαν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν ἀβελτέρων καὶ ἀδιορθῶτων ἀγριανθρώπων. Δὲν ἦτο ἡ περὶ τὴν Κόρινθον τῶν Ἀχαιῶν Κριτολάου καὶ Διαίου ἢ ἡ περὶ τὴν τῆς Κρήτης Κυδωνίαν τῶν Δωριέων Λασθέβους καὶ Πανάρρα τελευταία ἐν τῷ κόσμῳ αὐτῆς πράξις. Ἐντὸς καὶ πρὸ τῶν τειχῶν

τοῦ Βυζαντίου διεδραματίσθησαν ἔργα ὑψίστα μεθ' ὅλην τὴν καταλιὰν τῆς μπαζαμπρικῆς κακονοίας καὶ κατασυνετριβήσαν πολυάνωμοι ἀπειράκις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἔχθροί. Αὐτὸ τὸ τελευταῖον ψυχοράγημα τοῦ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ Ἑλληνικοῦ κράτους ἦν ὅτι εὐγενὲς καὶ συμπαθὲς, ὅτι μέγα καὶ ὑψηλόν, ὅτι ἀνθρωπίνως ἐξαγιστικόν. Διὰ τοῦ ἐναφθέντος δ' αἴφνης, μετὰ φαινομενικὴν τεσσάρων σχεδὸν αἰώνων νέκρωσιν ἢ ὑπνωσιν, οὐρανομήκους ἐκείνου τοῦ 1821 πυρσοῦ ὁποῖον πάλιν καὶ ἠλικὸν δρᾶμα δὲν ἀνείλιχθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης, χειροκροτούσης τῆς γῆς ὅλης, κατὰ τὸν ποιητὴν, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἔχθρων τοῦ γένους τυφλομένων, ὡς ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Σωτῆρος οἱ τῆς κουστοδίας στρατιῶται!

Οὐ μόνον δὲ τὰ πρὸς πρόοδον καὶ ὑψωσιν τοῦ ἀνθρώπου τελούμενα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποφυγὴ καὶ σωτηρία τῶν οὕτω δρώντων, διὰ μόνων ἡμῶν αὐτῶν πάντοτε διεξήγοντο. Κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ παντός διεξᾶχθῆν ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐτῆς μεγαλοῦργόν δρᾶμα τίνος τῶν ἐπισήμων ἰσχυρῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ἀρωγὴν ἔλαθε; Τίνος ἐξ αὐτῶν τὴν ἐνθάρρυνσιν τοῦλάχιστον ἤκουσεν; Οὐδενός. Τοῦναντίον μάλιστα, ἀπειράκις αὕτη ὑπέστη ἀπειλὰς, ραδιοῦργίας, καταπιέσεις καὶ καταδιώξεις, ὅσας ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν. Ἄν δὲ τινες ὑπὲρ τὴν ὕλην ὑψούμενοι προσήρχοντο ὡς ἄτομα, ἵνα συμπάθωσι καὶ συγγενῶν ἐκείνων, ὥχτειρόντο καὶ κατεγελῶντο καὶ κατερωνεύοντο ὡς ἀπερίσκεπτοι ἰδεολόγοι ἢ παράφρονες, συχναίς δὲ καὶ ἀπεκρητύττοντο καὶ κατεδιώκοντο. Αὐτοὶ οἱ λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες περιηγηταί, οἷτε παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, ἤρκοῦντο ἀπλῶς νὰ ποιῶσι μόνον γνωστὴν τῶν ἐρεπιῶν καὶ τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος τὴν κατάστασιν, οὐδὲν δὲ περὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν παθημάτων τοῦ λαοῦ αὐτῆς νὰ ἐκφράζωσιν ἢ προτείνωσιν. Εὐγενῆ ὄντως καὶ φιλόφρονον ἀληθῶς μόνος ἐξείραται ἐποίησατο ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας, εἶτα δὲ πατριῖος καὶ ἀκαδημαϊκός, Choiseul Gouffier, ὁ δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς ἀκτὰς αὐτῆς περιηγήθει. Οὗτος μόνος ἐτόλμησε νὰ κατενεχθῆ εὐθαρῶς καὶ ἐντόνως κατὰ τῆς ἀπαθείας καὶ ἀδιαφορίας τῶν τε σοφῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν τῆς Εὐρώπης, οἷτινες ἐφίστων τὴν προσοχὴν αὐτῶν μόνον ἐπὶ τῶν μαρμάρων καὶ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ νομισμάτων τῆς κλασικῆς τῆς χώρας ἀρχαιότητος.

Οὕτω λοιπὸν διετελοῦμεν ἐγκαταλειμμένοι ὑπὸ πάντων, εἴτε Χριστιανῶν καὶ πεφωτισμένων, εἴτε μὴ τοιούτων. Ἐν τούτοις ἐπὶ μόναις ταῖς ἰδίαις ἡμῶν δυνάμεισι καὶ εἰς τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἔλεον πεποιθότες καὶ ἐπαφιέμενοι, ἐξανέστημεν μὲ ὅ,τι εἶχομεν καὶ ὅ,τι δὲν εἶχομεν, κατὰ τὴν ἐν χρῆσει φράσιν, καὶ ἐθαυματουργήσαμεν

ἐπὶ ἔτη μακρὰ, δειχθέντες ἐν πᾶσιν ἄξιόντων προγόνων ἀπόγονοι. Μόλις δ' ὅτε ἐκινδύνευεν ἡ τε κοινὴ τάξις καὶ ἡσυχία τῆς Εὐρώπης, μετὰ τὴν ἐν τέλει κορυφῶσιν τῶν ὀμοτήτων καὶ ἀπανθρωπιῶν τῶν πασσάδων τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ Χουσεῖν βέη καὶ Ἰβραῖμ, διηνοιχθῆσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐγένετο ὅ,τι ἐγένετο ἐν Πύλῳ καὶ διὰ τῶν ἐκστρατειῶν τῶν Γάλλων καὶ Ρώσων. Καὶ πάλιν ἀφοῦ συνῆλθον, ὡσεὶ ἐσπυσαν πρὸ μικροῦ ἐκ συναρπαγῆς, μετὰ τοσαῦτα κατὰ τὸν γιγάντειον ἀγῶνα ἐπ' ἐνἑαυτούς ἀνήκουστα δεινοπαθήματα, ἐκήρυξαν ἐπισήμως ὡς μένεα πνέοντες μετὰ θλίψεως καὶ λύπης μεγάλης τὸ ἐν Πύλῳ πρὸ πάντων τελεσθῆν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ κατόρθωμα ἐκεῖνο συμβεβηκὸς ἀτυχῆς! Ἐφ' ᾧ καὶ οἱ Βελγικτῶνες καὶ Μεταρνήγοι ἐπενευσαν πᾶσιν τέχνῃ καὶ μηχανῇ νὰ περιβάλλωσι τὰ ὄρια τοῦ ἐλευθερουμένου ἐκ τοῦ δυσδαίμονος ἔθνους μέρους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ συμπιγῇ καὶ τοῦτο θᾶπτον ἢ βραδίον ἐξ ἀσφύξιας δεινῆς.

Καὶ οὗτοι μὲν ἐκτίνοῦσιν ἔκτοτε καὶ θὰ ἐκτίσωσιν ἐν μέλλοντι προσεχῆ πολλῶ μείζονας ἐτι ποινὰς ἐπὶ τῇ κοσμοϊστορικῇ ἀμαρτίᾳ, τὴν ὁποίαν κατὰ τῆς δυσμοῖρου ταύτης χώρας μετῆλθον, ὅτε συγγροόμενοι δεινῶς θέλωσιν ἀλληλοφαγωθῆ. Ἄλλ' ἡμεῖς τῶν ὁποίων οἱ πατέρες οὕτω πρωτοφανῶς καὶ πρωτακούστως καὶ πάλιν δρᾶσαντες, ἐδυνήθησαν μόνον καὶ καθ' ἑαυτούς οὐδὲν ἔχοντες νὰ μεταβάλλωσιν οὕτω τὴν πολιτικὴν ὄψιν τῆς Ἀνατολῆς ἢ μᾶλλον τοῦ κόσμου, τί ἐπράξαμεν ἔκτοτε μέχρι τοῦδε, ὅπως διαψεύσωμεν τὰς κακοποιούς προθέσεις τῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης διπλωματῶν; Οὐδὲν ἕτερον ἢ ἠρξάμεθα κτιζόντες εὐθὺς ἀλλ' ἀπὸ τῆς στέγης πολυτελεῖς καὶ λαμπρὸν οἰκοδόμημα ἢ ἐπὶ τῆς ἀμμου αὐτὸ ἐγείροντες. Διὸ κατεδικάσθημεν ἀπὸ πεντηκονταετίας περίπου, ἀπὸ ἡμίσεος τουτέστιν αἰῶνος, νὰ ἀντλώμεν ὡς αἱ Δαναίδες διὰ τετραμῆνου κοσκίνου ἐν τετραμῆνῳ πύθῳ, ἢ μᾶλλον νὰ κυλιώμεν ἀνω καὶ κάτω τὸν τοῦ Σισύφου λίθον, ὅφ' οὐ διατρέχομεν τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων καὶ νὰ καταπλακωθῶμεν. Ἐνῷ ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων πολιτικῶν μετεωροσκοπειῶν ἤρξαντο προμηνυόμεναι ἤδη πρὸ πολλοῦ θύελλαι καὶ καταγίδες, ἐνῷ κώδων μεγάλου ἐπικειμένου κινδύνου δὲν παύεται περιηχῶν, σάλπιγγες δὲ τυρρηνικαὶ ἐκκωφοῦσι πάντων τὰ ὠτα, ἡμεῖς οὐ μόνον μέγαρον, ἀλλ' οὐδ' οἰκίαν ἀπλὴν μὲν καὶ ἀπεριττον, ἀλλ' ἀσφαλῆ καὶ πρὸς ἀντοχὴν τινα ἱκανὴν ἀπετελέσαμεν. Ποιμένες καὶ κτηνοτρόφοι λαοὶ πρὸ δεκαπενταετίας ὅλης καθεύδοντες καὶ δὴ καὶ αἰσχυνόμενοι νὰ καλῶνται τότε ὡς νῦν μετ' ἐπάρσεως καὶ φρυάγματος καλοῦνται, ἀπαξ ἐξεγερθέντες, ὅπως ἐξηγέρθησαν, ἀνθαμλλῶνται καὶ σπεύδουσι

γερόν, διαθρόππει εύκόλως τὸ αἰσθημα τοῦ ἀπείρου ἀνάμικτον μετὰ τοῦ τῆς ματαιότητος τῆς ζωῆς. Γῆ ἀπέραντος καὶ ἀστερογος καταφέρει τὴν ψυχὴν εἰς τὴν μελαγχολίαν, εἰς τὴν ταπεινώσιν, εἰς τὴν ρέμβην καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὸν μυστικισμόν. Ὁρώμεναι ἀπ' ὕψους, ἀπὸ τῆς κορυφῆς δευράδων ὄξυτόμων ἢ ἀπὸ τῶν δασωδῶν λόφων τῶν παρὰ τοὺς ποταμούς Δνειπέρον, Δόν καὶ Βόλγαν, ἢ ἀπὸ τῶν πυργωμάτων τοῦ Κιέβου ἢ ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς Νίζινοβογορόδ, αἱ πεδιάδες αὐταὶ ἐμποιοῦσι τὴν αὐτὴν τοῦ ἀπείρου αἰσθησίν, ἢν καὶ ὁ πόντος. Πολλὰ καὶ τὸ ὄλον τοῦ τοπίου καταλαμβάνει μόνον ὁ θόλος τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ βλέμμα ἀνα μέσον τῶν ἀμαυρῶν αἰχμηρῶν φύλλων τῆς πίπτουσας ἢ τοῦ ἰσχυροῦ φυλλώματος τῆς σημάδας αἰσθάνεται ἑαυτὸ ἀκαταμαχητῶς ἐλκόμενον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δρυμῶν, ὡσπερὶ ἡ νύξ, πανταχοῦ εἰσι μυστηρίου πλήρη. Τὰ φάσματα οἰκοῦσι τὴν ζῶσαν ἐρημίαν τῶν δασῶν. Ἡ σιωπὴ αὐτῶν ἔχει τι τὸ ἐπιστήμως βαρῦ, ὕψ' οὐ ἢ ψυχῆ περιδύεται ὅταν δὲ ὁ ἀνεμος τοῦ πόλου πνέει ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, οἱ δένδρα ἐκ τῆς βορρᾶ ἔχουσιν ἐναλλάξ στοναχὰς καὶ βρόμους οἰονεὶ θαλάσσης πληττούσης ἀκτῆν. Εἰς τὰς ἐντυπώσεις ταύτας τοῦ Ρωσικοῦ ἐδάφους προσθετέον καὶ τὰς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους προκύπτουσας. Αἰ ὄροι τοῦ ἔτους ἐνταῦθα ἀντιπίπτουσι καὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων περισσότερο παντὸς ἄλλου μέρους τῆς Εὐρώπης. Ἐκ τούτου δυνάμει νὰ ἐξηγησώμεν καὶ εἰ τι παρένθρον, ἐκτετροχιασμένον, ὑπερβάλλον εὐρηται ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ χαρακτῆρι τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ, παρισταμένον ἀμοιβαθῶν ὑπομονητικῶν ἢ ὀξείας, ἡπίου ἢ τραχέος, ἀδιαφόρου ἢ εὐοργήτου, νυστάζοντος ἢ πυρετώδους. Ὁ λαὸς οὗτος εἶναι ἐκ περιτροπῆς φίλος τῶν ἔργων ἢ τῆς θεωρίας, ὄνειροπολῶν ἢ ρεκτῆριος, ἀνδραποδώδης ἢ λατρεύων τὸ ἰδανικόν, πρόχειρος νὰ μεταπέση ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἀκροῦ εἰς τὸ ἄλλο μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀκραίονος αἰσθησῆτος μετὰ παροξυσμῶν καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀλλοκότου. Ἡ ἔλλειψις αὐτῆ ἰσομοιρίας, λίαν ἐκδηλὸς παρὰ τοῖς Ρώσοις, ὡς καὶ ἐν τῇ κλίματι αὐτῶν δύναται μόνη νὰ παράσῃ ἡμῖν τὴν ἐξήγησιν τῆς παραφορᾶς, τῶν ἐξάρσεων καὶ καταπτώσεων τῆς σκέψεως, μεταρσιουμένης εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ αὐθις ἐπαναπιπτούσης εἰς τὴν γῆν. Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα τῶν λαῶν τῆς Ἀρκτου διαφέρει τοῦ τῆς Δύσεως, ὡς διαφέρουσιν αἱ λίμναι τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Φιλανδίας τῶν γλαυκῶν κόλπων τῆς Νιαπολεως ἢ τῆς Βαλλεντίας.

Ἐν τῇ βορρᾷ τοῦτο λαμβάνει χροιάν τινα μᾶλλον στυγιῆν καὶ αὐστηροτέραν, καθιστάμενον μελαγχολικώτερον, ἴσως δὲ καὶ βαθύτερον. Εἰς τὰ βορειότερα μέρη ἀνεφύσαν αἱ πλεισταὶ τῶν αἰρέσεων. Ὑπὸ τὸ πλάτος τοῦτο αἱ μακρὰ νύκτες τοῦ χειμῶνος, αἱ μεγάλαὶ ἡμέραι τοῦ θέρους τῆς ἐπιπέσης εἰς ἐκπλήσσει τὴν ψυχὴν μυστικῶν ἐντυπώσεων καὶ θρησκευτικῆς ἀδμονίας. Οὐχὶ κατὰ μεταφορὰν λέγεται οὐδ' εἰκονικῶς, ὅτι τὰ σκότη τεκνογονοῦσι τὴν δεισιδαιμονίαν, ἀλλὰ πράγματι τὸ μέλαν τῆς

νυκτὸς γενεᾶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παιδί τὴν πρόληψιν καὶ τὸν φόβον τοῦ ὑπέρ φύσιν. Κατὰ τὸ θέρος, ἢ μακροχρόνιος ἐσπέρας τοῦ Ἰουνίου, ἔχουσα λυκοφως τι διαφανές, μεσάζον μετὰ τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς, προσδίδωσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν τοῦ βορρᾶ αἰθιρίον τι, ἄυλον, φανταστικόν, ζέον τῷ ὑφισταμένῳ κόσμῳ.

Ἐν γένει ὁ μυστικισμὸς ἐν Ρωσίᾳ διατηρεῖ ὁσμὴν τινα, ὡς εἶπεν, τοῦ ἐδάφους ἐν ᾧ συνελήθη. Μὴ ζητεῖτε παρ' αὐτοῦ τὴν ἡδέϊαν ἐκείνην ἐκστάσει ρέμβην τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου* τοῦ ἐξ Ἀσιῆς, ὅστις ἐν τῇ εὐσπλαγγίᾳ αὐτοῦ ἠσπάζετο ὄλην τὴν φύσιν καὶ ἐκήρυτταν εἰς ἀτὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ τὰς χελιδόνας: μὴδὲ ζητεῖτε παρ' αὐτοῦ τὸ γλυκὺ καὶ ἡμερον τῶν συλλήψεων, τῶν ἀνδρῶν τῶν γεννηθέντων ἐν Ὀμβρικῇ ἢ τῇ Γαλιλαίᾳ. Ἄλλ' ἂν μὴ ἔχη τὸ ἡπίον τῶν Φραγκικανῶν ὁ μυστικισμὸς τῶν Ρώσων, δὲν ἔχει ὁμοίως καὶ τὴν τραχύτητα τοῦ ἀσκητισμοῦ τῶν Ἀνατολιτῶν. Ἄν εἶνε καὶ αὐτὸς ἐνίοτε παρὰ τοῦ βάρους, πεζός, εἶνε ὁμοίως συνήθως ὀλιγωτερον σκυθρωπός καὶ ὀλιγωτερον ἄγριος. Σπανίως ἀπολλυσιν ἐντελῶς τὸ αἰσθημα τοῦ πραγματικοῦ διατηρεῖ τὰ σημεῖα τῶν κοσμικῶν φροντιδῶν μέχρις αὐτῶν τῶν παραβολωτέρων συλλήψεων του. Τούτου αἰτία εἶναι τὸ ὅτι κατὰ βάθος ὁ Ρωσικὸς χαρακτῆρ ἔχει πολὺ τὸ πρακτικόν. Δὲν εἶνε μόνον ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐν τῷ μυθιστορηματι συννημένα τὰ γνωρίσματα ταῦτα, ἀπερ οἱ ἐν τῇ Δύσει καλοῦμεν «πραγματικόν» καὶ «ἰδανικόν», ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ βίῳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ τῶν Ρώσων. Ὁ συμβιβασμὸς δ' οὗτος ἀντιθέτων στοιχείων εἶναι καὶ τὸ κυριώτατον προσόν τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τῶν Ρώσων, ὅπερ παρίστησιν αὐτὸν εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν περίεργον καὶ δύσληπτον, πάντοτε δ' ἐνδιαφέροντα, διότι ἐπιφυλάσσει ἀποκαλύψεις καὶ αἰνίγματα.

Γ. Ε. ΜΕΣΣΕ

Ο ΑΠΙΣΤΟΣ

Γ'

Ὁ πόλεμος ἐτέλεισεν... Σημεῖα Ἐλευθερίας, ἀπρογᾶλαξ τῆ χώρα Ἐσκέπασε, ποῦ θαύματα ἢ ἀνδρεία Ἐκαμε τόσα, κ' ἔβαλαν ἢ Μούσαι... Μὰ ἐκείνος δὲν ἐγύρισε!... Ἐ τῆ μάχῃ δὲν ἔπασεν... Ἀγάπη τῆς καρδίᾳ του Ἐφώλιασε ἄλλη, νέα... καὶ ἡ κόρη Τοῦ κάκου τὸν ἐπρόσμενε... Τοῦ κάκου! Ἄ! λέει φοβερῆ, ποῦ δάκρυα φέρνει Αἰώνια σὲ μάτια, ποῦ δὲν εἶνε Γὰ δάκρυα πλασμένα!... καὶ φαρμάκι Χύνει σ' ἐν τρυφερῇ καὶ ἀθά στήθια!... Τοῦ κάκου τὸν ἐπρόσμενε ἢ κόρη...

* Ὁ ἅγιος οὗτος, ὁ ἰδρυτῆς τοῦ μοναστικοῦ τάγματος τῶν Φραγκικανῶν, οὐχὶ πολὺ γνωστός παρ' ἡμῖν, ἀπολαύει μεγάλου ἐν τῇ Δύσει σεβασμοῦ, ἐκτιμώμενος ὡς καλλιτεχνῶν καὶ φιλόλογων. Ὁ Βίκτωρ Οὐγγῆ καὶ ὁ Ρενὼν ἔκριναν αὐτόν, ἐν δὲ τῷ μουσεῖῳ τοῦ Λουβροῦ ἀνάκειται καλλιστῆ εἰκὼν τοῦ προῦρου ἀποθανόντος Γαλλοῦ ζωγράφου Βενουβίλ, παριστώσα αὐτὸν ἐκπνέοντα. Εἶνε ὁ τύπος τοῦ mystique, τοῦ πύσθοντος παραίτησιν. Γνωστὴ εἶνε ἢ παρὰ τῶν αὐστημάτων αὐτοῦ πραγματεία, ἢ δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμ. Ρόζου.

Ὁ ἅγιος τὴν πρώτην του ἀγάπην εἰς ἄλλη ἀγαθία εἶχε ἔχασαι!...

Τὸ ἔμαθεν ἐκείνη καὶ ἡ λύπη Βαθεῖα τὴν ἐφαρμάκωσε... Ἐ τὸ μνημα τὴν ἔφερε παράκαιρα... Ὁ νέος Τὸ θάνατό της ἀκούσε, κ' ἐτότες Αἰσθάνθηκε τι ἔκαμεν... Ἐμπερὸς του Τὸ φοβερὸ καὶ ἀτίμο ἐγκλήμα του Ἀρθώθηκε, τῆς κλάσις μαρτύριο... Ἡ πρώτη πάλαι ἀνοῖξε πηγὴ του Καὶ ἔστα' αἷμα... Τότες θουμάτου τὴν κόρη, ποῦ ἀπέτησεν... Ἐτότες τὴν ἀτιμία αἰσθάνθηκε... τὴν κόρη Ἐπίστεψε πῶς ἔδρασκον ἔμπρός του Μὲ τὰ μαλλιά της ἐπέλεγε... Ἐλιμμένη τὴν ἀκούσε ποῦ τῶλεγε... Ἄ— τὴν πίστι, τοῦς ἔρκους σου ἀρηθῆνες... καὶ ἡ λύπη Ἐφασ τὴ ζωὴ μου πρὶν τῆς ὥρας... Ἄτιμη!...— Καὶ ἀντήχασε ἢ ταῦτα του Τοῦ Ἄδη ἢ φωνῆ, χωρὶς νὰ παῖη...

Τὸν ἔλεγε ἢ συνείδησι... Τὰ χεῖδια τοῦ ἔρωτα ἢ τὸν πόνο τῆς καρδίης του Ἄλλῃρωσι δὲν ἔφερναν... Ἡ λύσσα Ἄξαινε... Ἐρονύα ἢ γυναικα Ποῦ ἔπηρε τοῦ ἐφανότου... Τὸ σπῆτι του Δὲν τὸν ἐγάρων πλέον... καὶ ἐπίστεψε Πῶς ἔτασε ἢ τῆς κλάσις καὶ τάρταρα...

Δ'

Ἐφυγε... Ἐ τὴν πατρίδα του ὅπισθεν Ἐγύρισε, ἢ τὸν πόνο τῆς κόρης τὴν ἴσπερη πνοὴ της εἰλε ἀφῆσε. Ἐτρέξε καὶ ἢ τὸ μνημα τῆς τῆ νύχτα, Πῶλως μὲ τὸ φῶς του τοῦ Φεγγερί, Ἐχουσε μαῦρα δάκρυα κ' εἶπε λόγια Θερμὰ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς καρδίης του, Μὲ στεναγμούς πικροῦς συντροφεμένα... Ἐτάραξε τὸν ἔπνο της... Ἡ κόρη Ἐβγήκε ἀπὸ τὸ μνημα, τυλιγμένη Ἐ τὸ σάβανό της... Μ' ἄγρια τὰ μάτια, Τὸν εἶδε... καὶ τριγύρω ἢ φωνῆ της Ἐάν τῇ βοῇ ἀκούσθηκε ποῦ κάνει Ἡ θαλάσσα, δταν ἀνεμοὶ τῆ δέρνουν...

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δάκρυα χύνει, εἶπε, .. καὶ τὸν ἔπνο Ἐπρεσ νὰ μοῦ τρεῖξες;... Δὲν σὲ φθάνει Ποῦ ἐπῆρες τῆ χαρὰ καὶ τῆ ζωῆ μου; Καταραμένη νᾶνε ἢ ὥρα ἐκείνη, Ποῦ σ' εἶδα πρῶτα! Ἐμεινε ἢ τὸ νοῦ μου Ἐτότες ἢ εἰκόνα σου... Τὸ βλέμμα Ἐγύρισε καὶ ὄλοιδε τῆ μορφῆ σου Ἐβλέπε... Ἐ τῶνερὸ μου δὲσ ἀκόμα εἶχα ἢ τὰ μάτια... Ἦταν ἢ ζωὴ μου Ἐνα μὲ τῆ δικῆ σου... Ἐνθυμῆσαι; Ἐ' ἀγάπησα... μ' ἀγάπησες τὸ ἴδιο... Καὶ ἔνανε μονάχα ἢ καρδιάς μας Ἐἶχαν θεὸ, τὸν ἔρωτα... Ἐκείνον Ἐλάτρευαν μονάχα καὶ ἢ δύο... Καὶ ἔπειτα μ' ἐπῶτισε φαρμάκι Καὶ μ' ἔστειλες παράκαιρα ἢ τὸ μνημα!.. Μ' ἀρηθῆκες! Ἐἔχασες τοῦς ἔρκους!.. Τῆ φλογερῆ ἔξέχασες ἀγάπη, Ποῦ ἔθρεφα γὰ σένανε ἢ τὸ στήθια!... Τὸ κρῖμα μου σκληρὰ θὰ σὲ παιδεύει... Τῆς κλάσις τὰ βᾶσανα δσο ζήσης Ἐθ' ἔχες ἢ τὴν καρδιά σου... Εἰς τὸν Ἄδη Ἄτιμη! σὲ προσμένω... Φύγε ἔδωθε! —

— Γιατί τώρα ἢ τὸ μνημα μου τοῦ κάκου δ

λων δύο επιεράθη να φύγη, άλλ' ο άγνωστος τόν έκράτησεν.

— Έθλιέ μετ' έμου· ή πορεία άκόμη είνε πολύ μακρά, άλλά μή λησμονεί ότι ο Θεός έρχεται άρωγός εις τόν πάσχοντα.

Ο νέος παρατήρησας αυτόν, πρώτος τψ έτεινε την χείρα. Άλλ' ο άγνωστος ήρκέσθη μόνον εις τό να βαδίξη βάρην έμπροσθεν αυτού· ούτω προχώρουν· διά τής άξίνης του ο άγνωστος έταμε νέαν οδόν κόψας τά κωλύοντα την πορείαν των δένδρα· είτα είπε πρός τόν νέον:

— Λάβε επί των ώμων σου έν έκ τούτων των δένδρων.

Ο νέος ύπήκουσε· καίτοι καταπεπονήμενος έκ τής μακράς οδοπορίας, μόλις ήσθάνετο τό βάρος του φορτίου του.

Ο δέ άγνωστος άπαύστως ανοίγων δρόμον διά τής άξίνης του έφθασεν, υπό του νέου άκολουθούμενος, εις τό άκρον του δάσους· εύρύχωρος ενώπιόν των εξέτεινετο πεδιάς, έν τψ μέσω τής οποίας μεγαλοπρεπής ύψοιού έπαυλις.

Τότε ο άγνωστος λέγει εις τόν νέον: — Τό δάσος, όπερ διήλθες, είνε τό δάσος τής ταιλαιωρίας. Ένθουμού τούτου πάντοτε· τώρα δέ κατάβες τό φορτίον σου.

Ο νέος κατέρριψε τό δένδρον επί του εδάφους· πεσόν όμως τούτο μετεβλήθη εις μακρόν κύλινδρον χρυσών νομισμάτων.

— Τις λοιπόν είσαι σύ, ή τόσος καλώς συμβουλευσάς με; ήρώτησεν ο νέος υπό έκπλήξεως κατεχόμενος.

— Είμαι ή Έργασία, άπεκρίθη ο συνοδοιπόρος.

Σ. Χ.

RIDER HAGGARD

EKEINH

(ήτις πρέπει να υπακούηται)

Μυθιστορία

(Συνέχεια)

Είνε άδύνατον να δώσω ιδέαν τίνε τής μελαγχολικής μεγαλοπρεπείας του μέρους τούτου. Έξηκολούθησαμεν την άνοδον και μετ' όλίγον ήρχάμεθα να διερχόμεθα διά τομής επί του σκληρού βράχου. Βαθύ και μάλλον βαθύτερον καθίστατο πάντοτε τό έργον, όπερ άναμφιβόλως εξέτελεσαν πολλαί χιλιάδες ανθρώπων επί πολλαί έτη εργαζόμενοι. Άλλά πώς κατορθώθη άνευ πυρίτιδος και δυναμίτιδος; Τούτο ίσως μείνη διά παντός ανεξηγήτων. Και ένταυθα όμως, όπως και έν Αιγύπτω, τά μεγάλα έργα έπεχειροούντο φαίνεται υπό τής κυβερνήσεως και συνετελούντο τή βοηθεία πολλών δεκάδων χιλιάδων χειρών εργαζομένων επί πολλαί εκατονταετηρίδας. Και τό όνομα του λαού, όστις κατόρθωσε τιαυτά θαύματα;

Τίς είδον! Τελευταίον εφθάσαμεν τό μέτωπον αυτού του βαράθρου και έμπροσθεν ήμών εύρομεν την είσοδον σήραγγος σκοτεινής ως την νύκτα. Έξ αυτής έρπεν άφρονον ύδωρ. Τό ήμισυ του εύρους τής σήραγγος έχρησίμευεν

ίνα ρέη τό ύδωρ, τό δ' έτερον ήμισυ είχαν επιχωθή και είδύνατο κάλλιστα να χρησιμεύση ως οδός. Ένταυθα έστι ή συνοδεία μας και ένψ οι φορείς μας κατεγίνοντο να άνάψωσι πηλίνους τινας λυχνίας, ο Βιλλαλής μās έπλησίασε και μās έπληροφόρησεν, ότι τή διαταγή Έκείνης έπρεπε να δεθώσιν οι όφθαλμοί μας ίνα μή ιδώμεν τους έλιγμούς τής κρυφίας είσόδου έν τοις σπλάγχχοις του όρους. Είς τούτο έγώ συγκατένευσα μετά προθυμίας, άλλ' ο Ίώβ, όστις είχαν αναλάβει σχεδόν έντελώς, άνησούχησε πολύ, φοβηθείς, ότι τό δέσμιον των όφθαλμών μας ήτο ή προκαταρκτική έργασία, ίνα μās θέσωσι θερμήν τινα χύτραν εις την κεφαλήν.

Άλλά τόν καθήσυχασα, ύποδεικνύων αυτόψ, ότι δέν ύπήρχον πρόχειροι θερμαί χύτραι, άλλ' ούτε πυρ ίνα τās θερμάνωσιν. Ώς πρός τόν Λέοντα, δέν ύπήρχεν ουδεμία ανάγκη να δεθώσιν οι όφθαλμοί του, έπειδή έκοιμάτο.

Έντός βραχυτάτου λοιπόν διαστήματος έδεσαν τους όφθαλμούς έμου, του Ίώβ και τής Ουσάνης, ήν έροδοούντο άναμφιβόλως μή μάθη και μās είπη τό μυστικόν τής είσόδου, και άνελάβομεν και πάλιν την πορείαν μας. Έκείνη άκίνητος και ήκουον τόν δούπον των βημάτων των φορέων και τόν φλοίσβον του ρέοντος ύδατος και προσεπάθουν να πείσω έμαυτόν ότι διεσκέδαζον.

Μετ' όλίγον οι άνθρωποι ήρχισαν να άδωσι τό μονότονον άσμα τής πρώτης έσπέρας καθ' ήν μās συνέλαβον και μās μετέφερον εις τό σπήλαιον. Κατόπιν ο άήρ έγένετο βαρύς και ήσθάνθη, ότι έκάμνομεν έλιγμόν και είτα άλλον και πάλιν άλλον και τέλος ο φλοίσβος του ύδατος έπαυσε να άκούηται. Μετά ταυτα ο άήρ έγένετο και πάλιν δροσερός και τελευταίον ήσθάνθη, ότι εύρισκόμεθα εις τόν καθαρόν άέρα. Μετ' όλίγας στιγμάς ή συνοδεία έστι και πάλιν και ήκουσα τόν Βιλλαλή να διατάσση την Ουσάνην άφού λύση τους όφθαλμούς τής να λύση και τους ιδιούς μας. Χωρίς να την περιμείνω αφήρεσα μόνως τό επίδεμα και παρατήρησα. Εύρισκόμεθα έντός λεκάνης παρεμπερούς τή πρώτη, άλλά δεκαπλασίας τό μέγεθος.

Μέγα μέρος αυτής ήτο καλλιεργημένον και περιτετευρισμένον ίσως ίνα έμποδίζωνται αι αίγες να εισέρχωνται έντός των κήπων. Είς τινων μιλίων άπόστασιν από του μέρους έν ψ ιστάμεθα, ενόμια ότι διέκρινα έρείπια πολλαί. Δέν έσχον τόν άπαιτούμενον χρόνον να ιδω πλείοτερα, διότι αίφνης περιεκυκλώθημεν υπό πλήθους Άμαχαγγέρων οδηγουμένων υπό των αξιωματικών των, οίτινες ως σημείον του αξιώματός των έκράτουν έλεφαντινήν ράβδον. Ήσαν συμπετυκνωμένοι, ίνα άποκρύπτωσιν άρ' ήμών την θεαν άτόμου τινος, όπερ έφίετο εξηπλωμένον επί φορητής κλίνης. Αίφνης άλλο πλήθος Άμαχαγγέρων επεφάνη έξελθόν έκ τής πρδ ήμών άκρωρείας ως μύρμηκες έκ των φωλεών των. Ήσαν ένδεδυμένοι και έφερον άπαντες έλεφαντινήν βακτηρίαν. Δέν άμφιβάλλω ότι ήσαν οι σαματοφύλακες Έκείνης.

Ο άρχηγός των έπλησίασε τόν Βιλλαλήν, τόν έχαιρέτησε θέτων την βακτηρίαν του

σταυροειδώς επί του μετώπου του και κατόπιν άντήλλαξε μετ' αυτού λίξεις τινας. Μετά ταυτα όλόκληρον τό σάμα έστράφη και έβάδισε και μετ' αυτό ή συνοδεία μας. Άφού έπροχωρήσαμεν κατ' αυτόν τόν τρόπον επί ήμισυ μίλιον έστημεν και πάλιν.

Εύρισκόμεθα ήδη πρδ τής είσόδου άχανούς σπηλαιού. Ένταυθα ο Βιλλαλής κατήλθεν έκ του φορείου του και μās προσέκλεσε να πράξωμεντό αυτό. Κατήλθομεν άμέσως και εισήλθομεν φέροντες μεθ' ήμών και τόν Λέοντα επί τής κλίνης του, έντός του σπηλαιού, τό έσωτερικόν του όποιου ήτο φωταγωγημένον εις μέγα βάθος. Οι τοίχοι του σπηλαιού τούτου ήσαν πλήρεις ώραιών άναγλύφων παριστώντων έρωτικάς, πολεμικάς και άλλας σκηνάς, μεταξύ των όποιων τινές έναποίουν φρικην, διότι παρίσταν άνθρώπους επί τής κεφαλής των όποιων έτίθεντο θερμαί χύτραι. Κάτωθεν των άναγλύφων τούτων ύπήρχον έπιγραφαί, άς δέν ήδυνήθη να ένοήσω και αίτινες ώμοιάζον πολύ Σινικούς χαρακτήρας.

Οι συνοδούσαντες ήμάς στρατιώται δέν εισήλθον έντός του σπηλαιού, άλλά παρετάχθησαν πρδ τής είσόδου του εις δύο γραμμάς έν μέσω των όποιων διήλθομεν.

Άμα εισήλθομεν ήλθε πρδς ήμάς άνθρωπος φέρον λευκήν κόμην, όστις προσέκλινε βαθέως ενώπιόν μου, άλλά δέν προέφερον ούτε λέξιν. Ήτο κωφάλαος, ως έμαθον βραδυτέρον, και συνετάς δέν ένε παραδόξον, ότι δέν έλάλησε. Πρδς τά άριστερά του σπηλαιού, ενώπιον άλλης τινός είσόδου, έστασαν δύο φρουροί. Ώστε συνεπέρανα, ότι εκεί θα ήτο ή κατοικία Έκείνης.

Έν τούτοις ο κωφάλαος μās ένευσε να προχωρήσωμεν πρδς τά δεξιά και άφού έβασίσαμεν όλίγον, εύρέθημεν ενώπιον πλουσίου παραπετάσματος, όπερ άφού παρεμίρισεν ουτός και προσέκλινε και πάλιν έδαφιαίως μās ένευσε να εισέλθωμεν έντός αίθουσής, ήτις ήνεώχθη ενώπιόν μας.

Η αίθουσα ήτο καλώς φωταγωγημένη και ύπήρχον έν αυτή κλίνα με σκεπάσματα έκ δέρματος λεοπαρδάλεως και άγγεια πλήρη ύδατος πρδς νίψιμον.

Ένταυθα αφήκαμεν τόν Λέοντα, όστις έκοιμάτο πάντοτε, και μετ' αυτού έμεινε και ή Ουσάνη. Παρατήρησα όμως, ότι ο κωφάλαος τή έρριψε βλέμμα έσαστικόν ολονι έρωτών αυτήν: «Συ τίς είσαι και τίνε άδικαιώματα εισέρχουσαι ένταυθα;» Έντευθεν μετέβημεν εις άλλην αίθουσαν, εις ήν έμεινε ο Ίώβ και μετά ταυτα εις δύο άλλας, ών την μίαν κατέλαβεν ο Βιλλαλής και την άλλην έγώ.

IB

Εκείνη

Η πρώτη φροντίς του Ίώβ και έμου, άρ' ου έπιμελήθημεν τόν Λέοντα, ήτο να λουσθώμεν και να φορέσωμεν καθαρά ένδύματα, διότι από τής ήμέρας καθ' ήν είχε βυθισθεί τό πλοιαρίον μας δέν είχομεν άλλάξει διόλου. Έπαναλαμβάνω να είπω ένταυθα, ότι ήτο εύτύχημα ότι είχομεν θέσει έντός τής άκάτου τό πλείστον μέρος των άποσκευών μας, διότι άλλως θα ήναγκαζόμεθα

να καταλήξωμεν εις την Άμαχαγγερικήν περιβολήν.

Άμα έλούσθην και έκτένισα την κόμην και τό γένειόν μου, τό όποσον έν τή ήμελημένη καταστάσει έν ή διετείε προτέρον, είδικαίου μεγάλως την έπωνομίαν του πιθήκου, ήν μοι έδωκεν ο γέρον Βιλλαλής, ήρχισα να πινώ λυσσώδως, ώστε έπληρώθη χαράς ότι αίφνης ήνεώχθη και πάλιν τό παραπέτασμα τής θύρας μου και εισήλθεν άλλος κόρη, ήτις διά σχημάτων μοι έδήλωσεν, ότι τό φαγητόν ήτο έτοιμον. Ηγέρθη και ήκολούθησα την κόρην εις τόν παρακείμενον θάλαμον, έν τψ όποιω εύρον τόν Ίώβ όστις πρδς μεγάλην του άμνηχανίαν είχαν οδηγηθή εκείσε υπό άλλης κωφάλαου. Ο Ίώβ ένθουμούμενος τās έρωτικάς εκδηλώσεις τής έπιτεθείσης αύτψ τό πρώτον, ύπώπτειε τους σκοπούς πάσης γυναικός ήτις τόν έπλησίαζε.

— Κυττάζου τόν άνδρωπον μ' ένα τρόπον που δέν είνε καθόλου σεμνός, συνείθιζε να λέγη.

Ο θάλαμος, έν τψ όποιω εύρισκόμεθα ήδη, ήτο διπλάσιος των κοιτώνων μας και άλλοτε είχε χρησιμεύσει μεθ' άπαντος του σπηλαιού ως κοιμητήριον ή ως δωματίον έν ψ έβάλασαμούντο τά σώματα των νεκρών. Ήτο καταφανές έκ των λιθίνων τραπεζών αίτινες ύπήρχον εις τά πλάγια του, διότι έν τψ μέσω αυτών ύπήρχον κοιλώματα όμοιάζοντα τό σάμα ανθρώπου, επί δε των τοίχων αυτού ήσαν άνάγλυφα παριστώντα νεκρικάς σκηνάς, πολύ τεχνηέντως έπεξεργασμένας.

Πόσον θα ήναριστούντο οι συνάδελφοί μας τής Κανταβριγίας άν ποτε κατόρθουν να τους έπανιδω και να τοις περιγράψω πάντα ταυτα!

Άρ' ου παρατήρησα έσπευσμένως τά έν λόγω άνάγλυφα, εκάθισαμεν εις την τράπεζαν έφ' ής είχε παρατεθεί τό φαγητόν. Συνέστατο έκ βραστής αίγός, νωπού γάλακτος, και γλυκισμάτων εξ άλεύρου παρατεθειμένων έντός ζυλίων παροψίδων.

Όταν άπεφάγαμεν ο Βιλλαλής μās άφηκε λέγων ότι ήτο καιρός να παρουσιασθή πρδς Έκείνην ίνα λάβη τās διαταγάς της, ήμεις δέ μετέβημεν να ιδώμεν πώς είνε ο Λέων. Τόν εύρομεν γρηγορούντα, άλλ' έν άθλια καταστάσει. Είχε την παραφροσύνην του πυρετού και έτραβίλιζε λίξεις άσυναρτήτους, ίσως περί λεμβοδρομίας τινος έν Κανταβριγία. Η Ουσάνη τόν έκράτει ίνα μή κτυπηθή, διότι έν τή παραφροσύνη του έκαμνε βιαίαις κινήσεις. Τψ ώμίλησα και ή φωνή μου τόν καθήσυχασεν όλίγον, ούτω δέ κατωρθώσαμεν να τψ δώσωμεν δύοσιν κινήσις.

Έμεινα παρά τό πλευρόν του επί μίαν ώραν ίσως δέ και περισσότερον, διότι ο θάλαμος ήρξαστο να καθίσταται σκοτεινότερος και μόλις ήδυνάμην να διακρίνω την ξανθήν κεφαλήν του κειμένην επί του προσκεφαλαίου, όπερ είχομεν κατασκευάσει έκ του προχείρου δι' αυτόν εξ ένός σάκκου κεκαλυμμένον διά σινδόνης, ότε εισήλθεν ο Βιλλαλής και δι' ύφους έπίσημου μ' έπληροφόρησεν ότι Έκείνη είχαν εύδοκήσει να εκφράση την έπιθυμίαν να με ιδη. «Είνε τιμή προσέθηκεν ουτός», ής πολλοί όλίγοι θνητοί

άξιούνται. Ο Βιλλαλής εξεπλάγη κάπως διά την ψυχρότητα, ήν έδειξα επί τψ άγγέλματι· τή άληθεία, δέν ήσθάνομην πολύ μεγάλο ένθουσιασμόν διά την τιμήν να ιδω την άγρίαν και είδεχθή, ως ενόμιζον, βασίλισσαν των Άμαχαγγέρων. Άλλωστε τό πνεύμα μου ήτο επί τοσοούτον προκατειλημένον έκ τής ασυνείας του Λέοντος, ώστε ουδέν σχεδόν ίσχυε να μου προξενήση μεγάλην έντύπωσιν.

Έν τούτοις ήγέρθην ίνα τόν άκολουθήσω, άλλ' ένω έπαιρτον τούτο είδον άντικείμενον τι στίλβον επί του εδάφους, όπερ κύψας έλαβον εις την χείρα μου και τό παρετήρησα. Ήτο ο κώνθαρος, δν ως θα ένθυμείται ο άναγνώστης, είχομεν εύρει έν τψ κιβωτιδίω έμου μετά τής κεράμου, και τόν όποσον ο Λέων είχε κάμει δακτυλίδιον και έφερε πάντοτε· ήδη δέ έν τή παραφροσύνη του πυρετού του τόν είχαν εκβάλει και ρίψει επί του εδάφους. Φοβούμενος μή χαθή άν τόν άφρινον, όπου εύρίσκετο, τόν έφόρεσα εις τόν δάκτυλόν μου και ήκολούθησα τόν Βιλλαλήν, άφίνων τόν Ίώβ και την Ουσάνην να φυλάττωσι τόν Λέοντα.

Κατήλθομεν τόν διάδρομον και διηυθύνθημεν πρδς τό μέρος όπου εύλάττον οι δύο φρουροί. Όταν τους έπλησίασαμεν προσέκλινα βαθέως και κατόπιν ύψωσαν τās λόγγας σταυροειδώς επί του μετώπου των. Διήλθομεν μέσω αυτών και εισήλθομεν έντός προθαλάμου όμοιάζοντος την ήμετέραν αίθουσαν, άλλά κάλλιον εκείνης πεφωταγωγημένου. Όλίγα βήματα κατωτέρω συνητήσαμεν τέσσαρας κωφάλαους, δύο γυναικάς και δύο άνδρας, οίτινες προσέκλινον πρδ ήμών ως οι πρώτοι και μās άφήκαν να διέλθωμεν. Είτα έτίθησαν οι μιν άνδρες έμπροσθεν, αι δε γυναίκες όπισθεν μας και εξηκολούθησαμεν άπαντες όμου να διερχόμεθα πρδ πυλών αίθουσών και θαλάμων καλώς διασκευασμένων, ους κατόψω, ως έμαθον κατόπιν οι θεράποντες Έκείνης. Όλίγον εισέτι έβάδισαμεν και εφθάσαμεν ενώπιον θύρας, ήτις έφαινετο ότι ήτο τό τέμα του διαδρόμου δν διηρχόμεθα.

Ένταυθα εύρομεν δύο άλλους λευχειμούντας φρουρούς, οίτινες έπίσης προσέκλινα πρδ ήμών ως οι πρώτοι και μās άφήκαν να διέλθωμεν υπό τά βαρέα παραπετάσματα άτινα έφρασσον και την θύραν ταύτην και να εισέλθωμεν έντός εύρείας αντιθαλάμου. Ένταυθα εκάθητο δεκάς εύειδών και νέων γυναικών επί προσκεφαλαίων και ήργάζοντο ποικίλους διά μακρών έλεφαντίων βελονών. Και αύται ήσαν κωφάλαοι. Είς τό άκρον του αντιθαλάμου τούτου εκείτο θύρα κεκλεισμένη διά παραπετάσματος κατά τόν ανατολικόν τρόπον και όλως διάφορος των πρώτων άς διήλθομεν. Πρδ τής θύρας ταύτης έστατον δύο εύειδεις κόραι πάντοτε κωφάλαοι, με τās κεφαλάς κεκλιμένας εις τό στήθος των, εις ένδειξιν ύποταγής. Όταν εφθάσαμεν πλησίον, εκάστη εξ αυτών εξέτεινε την χείρα τής και έσυρε τό παραπέτασμα. Ένταυθα ο Βιλλαλής έπείσε με τό πρόσωπον πρδς την γήν και ήρξαστο να έπη εισερχόμενος. Έπειδή δ' έγώ τόν ήκούουθουν όρθιος ως πάντοτε, ουτός έστρεψε την κεφαλήν όλίγον και,

— Πέσε, υίέ μου, πέσε, Μαίμου μου, διότι εισερχόμεθα εις την παρουσίαν Έκείνης και άν δέν είσαι ταπεινός ενώπιόν της θα σε κατακερουνώση βεβαίως.

Έπί τούτω ήσθάνθη τὰ γόνατά μου παραλούμενα και παρ' όλίγον να τόν μιμηθώ. Άλλ' αίφνης μοι έπήλθε κατά νούν ότι ήμην Άγγλος. Διατί, είπον καθ' έαυτόν, έγώ ο πεπολιτισμένος Άγγλος να ταπεινωθώ ενώπιον μιάς άγρίας; Δέν ήδυνάμην και δέν ήθελον να πράξω τοιοούτον τι, εκτός άν ήμην πολύ βέβαιος ότι ή ζωή μου ένιδύνευε τωόντι. Άν είπον άπαξ πρδ αυτής, θα ήναγκαζόμην να έρω πάντοτε, και τούτο θα ήτο δείγμα άδυναμίας.

Ούτως εξηκολούθησα να πορεύωμαι εύθυθενς όπισθεν του Βιλλαλή και μετ' όλίγον εύρέθημεν έντός άλλης αίθούσης έμπετασμένης πανταχού διά παραπετάσματος και έχούσης εις τό άκρον θέσιν τινα, κειρουμένην έπίσης διά παραπετάσματος, ένδοθεν των όποιων έφαινετο φός. Ταπεινός είρπε προχωρών πρδς τό μέρος τούτο ο Βιλλαλής και έγώ τόν ήκολούθουν μεθ' όσης πλειοτέρας ήδυνάμην άξιοπρεπείας, καίτοι είνε πολύ δύσκολον να βαδίξη τις άξιοπρεπώς όπισθεν ανθρώπου έρποντος και μάλιστα γέροντος. Ήναγκαζόμην να μετριάσω τό βήμα μου, να ίσταμαι ενάλλαξ με τόν ένα πόδα κειυόμενος ως χάνη κοιυόμενος ίνα μή τόν πατήσω. Ήσθάνομην μεγάλην διάθεση να καγγάσω σκεπτόμενος τό γελούον τής θέσεώς μου· έπως δέ μή ύποπέσω εις τοιοούτον άτόπημα, εξήγαγον τό ρινόμακτρον και εκάθισα κάπως καταγνώδως την ρίνα μου. Ο Βιλλαλής επί τούτω έφρικήσασε και στρέψας την κεφαλήν πρδς με έψιθύρισεν ώστε μόλις ν' άκουσθώ.

— Άχ, πτωχή μου Μαίμου! Τελευταίον εφθάσαμεν πρδ του παραπετάσματος και ο Βιλλαλής έπείσε πρηγής με τās χείρας του τεταμένας έμπρός ως ει ήτο νεκρός· έγώ δέ μή γινώσκων τί να πράξω ήρχισα να χαινών. Μετ' όλίγον ήσθάνθη ότι βλέμμά τι ήτο προσηλωμένον επ' έμου διά μέσου των παραπετασμάτων. Δέν ήδυνάμην να διακρίνω τό άτομον τό όποσον με έβλεπεν άλλ' ήσθάνομην τό βλέμμά του· και τό παραδοξότερον πάντων, τούτο προυξείνει άλλόκοτον έπιροήν επί των νεύρων μου. Ήσθάνθη ένός τρόμου άλλ' άγνώστου διατί. Είνε άληθές ότι τό μέρος έν ψ εύρισκόμην ήτο άλλόκοτον και έφαινετο έρημον παρ' όλην την πολυτέλειαν τής διασκευής του. Έκει πρδ έμου εκείτο ο Βιλλαλής πρηγής και άκίνητος. Ουδέν έτάραττε την έπιβλητικήν σιγήν, όπισθεν δε των βαρέων παραπετασμάτων εξήρχετο τό άρωμα καιομένων μύρων. Αι στιγμάι διεδέχογτο άλλήλας και πάντοτε ή αύτή επεκράτει σιγή και πάντοτε ήσθάνομην, τό βλέμμα του αυτού άγνωστου όντος είσδύον έντός μου και καταπληρούν με φόβου άπεριγράπτου, μέχρις ού ψυχρός ιδρώς περιέλουσε τό μέτωπόν μου. Τέλος τό παραπέτασμα ήρξαστο να κινείται. Τίς ήτο άρα γε όπισθεν αυτού; Γυμνή τις άγρία βασίλισσα ίσως; Μαθακή τις ανατολική καλλονή; Η νεάνις του δεκάτου έννάτου αιώνος, πίνουσα τόν μεταμνησμεδρινόν

καφέν της ; Δεν είχαν την ελαχίστην ιδέαν και δεν θα εξέπλησσομένη ποσός αν έβλεπον μίαν εξ αυτών. Είχον πλέον καταστή ανεπίδεκτος καταπλήξιος. Τό παραπίετασμα εξηκολούθησε να κινήται είςείτι ολίγον και είτα εκ του άνοιγματός του έφάνη μικρά λευκοτάτη χείρ. Ήτο λευκή ως ή χιών με μακρούς τορευτούς δακτύλους άπολήγοντας είς ροδόχρους άνυχας. Ή χείρ έλαβε τό παραπίετασμα και τό παρεμέρισε. Ένφ δέ εγίνετο τούτο, ή φωνή της, ήδύτερα και μάλλον άργυρόχως είς όσον ήκουσα επί ζωής μου, φωνή ήτις μου άνέμνησε τόν φλοίσβον ρυακίου είπεν είς άραβικήν καθαρεύουσαν :

— Ξένε, διά τί φοβείσαι ;
 Δεν έπρόφρασα ν' άποκριθώ είς τήν έρώτησιν ταύτην και τό παραπίετασμα έσύρθη όλοσχερώς και ύψηλόν σχήμα έστν ένώπιόν μας. Λέγω σχήμα, διότι όχι μόνον τό πρόσωπον, αλλά και όλόκληρον τό σώμα ήτο κεκαλυμμένον διά λεπτοτάτου ύφάσματος τοσοούτον λεπτού, ώστε ύπ' αυτό διεκρινετο τό ροδόχρον χρώμα του δέρματος. Ή κόμη μου ήρξατο να όρθούται επί της κεφαλής μου επί τή έμφανίσει ταύτη, ήτις μετέτρεχε τής όψεως νεκρού περιβεβλημένου τήν σιρόνην του και όντος ζώντος και πλήρης σφρίγγου. Ναι, ύπό τό έν είδει μούμιας διά λευκών ύφασμάτων περιτετυλιγμένον σχήμα, ήδυνάμην να μαντεύσω περικαλλή γυναίκα πλήρη όμοιοδούς χάριτος περί τās κινήσεις και τήν εύκαμψίαν. Όταν έκίνησε τήν χείρα και τόν πόδα της όλόκληρον τό σώμα της έφαινετο κυματίζον, ό δέ τράχηλος της δέν έκλινεν, άλλ' έκάμπτετο.

— Ξένε, διά τί φοβείσαι, ήρώτησε και πάλιν ή ήδεια φωνή ήτις με κατηγόηταυσεν, ως ούρανία πνεύμα. Ύπάρχει τι περί έμέ τό δυνάμενον να πτώση άνδρα ; Αν ύπάρχη, βεβαίως αι άνδρες δέν είνε πλέον οιοι ήσαν άλλοτε.

Και διά μικράς φιλαρέσκου κινήσεως έστράφη και ύψωσε τόν θραχιονά της, ώστε να δείξη άκασαν τήν χάριν της και τόν ως τήν νύκτα μέλανα χείμαρρον τής κόμης της, ήτις κατέρχομένη έν είδει σρικικών βοστρύχων περιέκομει τήν χιονόλευκον έσθήτά της και έφθανε μέχρι τών σανδαλοφόρων ποδών της.

— Είνε τό κάλλος σου, ώ βασίλισσα, όπερ με τρομάζει, είπον ταπεινώς.

Έν φ δέ πρόσφερα τās λέξεις ταύτας ένόμισα, ότι ήκουσα τόν επί του δαπέδου κείμενον Βιλλαλή να ψιθυρίζη :

— Εύγε μαίμου μου. Εύγε !

— Βλέπω, ότι οι άνδρες εξακολουθοϋσιν άκόμη να μάς σαγηνεύωσι δι' ώραιών λέξεων, ήμάς τās πτωχάς γυναίκας, άπνηγτισσε γελάσασα, και ό ήχος του γελωτός της όμοιάζε τήν μουσικήν μεμακρυσμένων άργυρών κωδώνων. Αί, ξένε, έφοβήθης διότι οι όφθαλμοί μου ήρνούων τήν καρδίαν σου. Δ' αυτό έφοβήθης. Άλλ' επειδή είμαι γυνή, σου συγχωρώ τό ψεύδος διότι έλέχθη φιλοφρόνως. Και ήδη, είπέ μου, πώς συνέβη, να έλθητε ένταύθα μεταξύ τών κατοικούντων είς τούς τάφους, είς τήν γήν τών έλών και άπάντων τών κακών, τών νεκρών και τών σκιάων των. Τί ήλθατε να ιδήτε ; Πώς πε-

ρροποιείτε τόσον τήν ζωήν σας, ώστε να τήν θέσητε έν τή παλάμη τής Χειράς, έν τή παλάμη Έκείνης, ήτις πρέπει να ύπακούηται ; Πώς έμάθατε τήν γλώσσάν μου ; Είνε άρχαία γλώσσα τό ώραιον τούτο τέκνον τής Συριακής. Ζή άκόμη έν τφ κόσμω. Βλέπεις, ζω έντός σπηλαιών και έν μέσω νεκρών και οϋδέν γνωρίζω περί τών κατά τούς άνθρώπους άλλ' οϋτε έφρόντισα να τά μάθω μέχρι τούδε. Έξήσασα, ώ ξένε, με τās άναμνήσεις μου, και αι άναμνήσεις μου είνε μνήμα όπερ αυτή ή χείρ μου έσκαψε.

Είς τās λέξεις ταύτας ή φωνή της ήρξατο να τρέμη και έγένετο ως κελάρημα πτηνού.

Αίφνης οι όφθαλμοί της έπεσαν επί του κατακειμένου Βιλλαλή, και τούτο εξήγαγεν αυτήν εκ τής συγκινήσεώς της.

— Είσαι ένταύθα, γέρον ; Είπέ μου, διατί τά πράγματα βαινοσαι κακώς έν τφ οικω σου ; Φαίνεται ότι οι άνθρώποι σου προσέβαλον τούς ξένους μου τούτους, και αν δέν ήμύνοντο, ως ήμύνησαν, γενναίως, θα τούς έσφαζον, και οϋτε έγω αυτή δέν θα ήδυνάμην να τούς άνακαλέσω είς τήν ζωήν. Τι σημαίνουν ταύτα, γέρον ; Τι έχεις ν' άπολογήθης, ίνα μη σε παραδώσω είς τούς εκτελεστάς τής όργής μου ;

Ή φωνή της έγένετο ισχυρά και άντήχησε ψυχρά επί τών πετραδών τοίχων τής αίθούσης. Οι όφθαλμοί της εξέβαλον άστραπάς κάτωθεν του καλύπτουτος αυτού πέπλου. Ο Βιλλαλής, όστις ήτο πολύ γενναίος άνθρωπος, συνεσειρώθη και ήρξατο να τρέμη.

— Ω Χιγιά ! ώ Έκείνη ! είπε χωρίς να ύψωση τήν κεφαλήν του εκ του έδάφους. Έκείνη, ως είσαι μεγάλη, έσω έλωσ πρός με, διότι είμαι πάντοτε ό δούλος σου και σε ύπακούω. Δεν ήτο πταίσμά μου, αλλά πταίσμα τών πονηρών εκείνων, οτινες καλούνται τέκνα μου. Παρακινήθέντες ύπό γυναικός, τήν όποιαν ό ξένος σου τό Γουρουδι περιεφρόνησεν, ήθέλησαν ν' άκολουθήσασιν τό άρχαίον έθιμον τής χώρας και να φάγωσι τόν παχύν μαϋρον ξένον, όστις ήλθεν όμοϋ μετά τών ξένων σου τής Μαίμους και του Λέοντος, ό όποιος άσθενεί τώρα ένόμισαν ότι δέν είχες διατάξει τίποτε περί αυτού, και ότι δέν πρέβαινον τās διαταγās σου. Άλλ' όταν ό Λέων και ή Μαίμου είδον τί έμελλε να γίνη, έφόνευσαν τήν γυναίκα και έφόνευσαν και τόν δούλόν των διά να τόν σώσουν από τό βασανιστήριον τής θερμής χύτρας. Τότε εκείνοι οι πονηροί, τά τέκνα του Πορηρού, όστις ζή είς τόν λάκκον, εξηγριώθησαν από τήν έπιθυμίαν του αίματος και επέπεσαν κατά του Λέοντος και τής Μαίμους και του Γουρουνίου. Άλλά έπολέμησαν άνδρείως αυτοί. Έπολέμησαν ως άνδρες και έφόνευσαν πολλούς και ύπερησιόσθησαν τούς έαυτούς των μέχρις ου έφθασα και τούς έσωσα. Τους δε κακούς εκείνους υιούς μου τούς έφερα ένταύθα, ίνα λάθωσι τά έπιχειρα τής κακίας των.

— Τό γνωρίζω, γέρον, και αύριον θα καθώσθω είς τήν μεγάλην αίθουσαν, ίνα άποδώσω δικαιοσύνην και τούς τιμωρήσω. Συγχωρώ σε διά τό παρόν, αλλά πρόσεχε να

κρατήεις είς τό μέλλον τόν οίκόν σου έν τάξει. Φύγε !

Ο Βιλλαλής ήγήθη επί τών γονάτων του και εξήλθε περίτρομος άφίνων με μόνον μετά τής τρομεράς, άλλ' ώραιάς γυναικός.

(Έπεται συνέχεια)

**Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ
 ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ**

(Επιστολαί προς τήν αείδουσαν)

Πολύν θόρυβον ήγειρε παρά τφ κοινώ των γραμμάτων ή έν τφ προηγουμένω φύλλω διατυπωθείσα ύπό του κ. Π—Σ. γνώμη περί αντικαταστάσεως του έθνικού ήμών ύμνου. Δεκάδες έπιστολών έκομίσθησαν ήμιν αι μεν ύπερμαχούσαι αι δε κατηγορούσαι αυτής. Έγεννήθη οϋτω ζήτημα, οϋτινος ή λύσις άφίσταται είς τήν κρίσιν του κοινού. Άφού δε άπεραιόσαμεν να συντελέσωμεν είς τήν διαφώτισιν αυτού διά τής δημοσιεύσεώς τινων εκ των έπιστολών τούτων, κρίνομεν άπαραίτητον να προτάξωμεν έν περιλήψει και τήν ήμετέραν γνώμην, έπιφυλαττόμενοι βραδύτερον να δικαιολογήσωμεν αυτήν έν έκτάσει.

Ή γνώμη ήμών είνε καταδικαστική :
 1ον) Διότι ό κυρίως έθνικός ήμών ύμνος δέν είνε όλόκληρος ή Πρός τήν έλευθερίαν του Σολωμού, έν φ ύπάρχουσι και αι κατά ξένων δυνάμεων προσβλητικαί στροφαι, αλλά άσπασμα αυτού καθ' όλα κατάλληλα, όπως άσπασμα τής βλης μουσικής συνθέσεως του Μαντζάρου είνε και ή στροφή έρ' ής είνε τονισμένα.
 2ον) Διότι έθνικός καθήκως είνε, ύμνός τφ έθνους οϋχι δε τήν βασιλείαν, όπως οι έθνικοί ύμνοι άλλων έθνών, συνδεομένων προς τās βασιλείας των δι' άδιάρρηκτων ιστορικών άλλσεων δόξης και δοκιμασιών και
 3ον) Διότι τόσα κακά καλώς κείμενα έχομεν να διορθώσωμεν, ώστε, ως μείνη και έν καλόν κακώς κείμενον ;... ύπό γλωσσικήν έσφιν.

Ήδη είδωμεν τόν λόγον είς άλλους :

Φίλε κύριε Δαμβέργη,

Έλαβον προχθές έπιστολήν, δι' ής άνωμύμος τις κύριος μοι συγγράμει—αν μαντεύσῃτε, διατί, — διά τό περί α' Εθνικού Ύμνου» άρθρον, τό όποιον εϋηρηστήθη φαίνεται, άγνώ και έγω ποϋ βασιζόμενος, ν' άποδώσω είς έμέ. Τόν εύχαριστώ διά τήν καλήν περί έμου ιδέαν του, αλλά δέν δύναμαι να δεχθώ και τά συγχαρητήριά του.

Ο κ. άνωμύμος δέν γνωρίζει, κατά τά φαινόμενα, ότι συνειθίζω να ύποστηρίζω πάντοτε, ένυπογράφως, τās οίας δήποτε γνώμας μου. Άλλως τε, τό άρθρον εκείνο περιέχει τόσας άνακριθείας περί τήν εκτίμησιν τής γλώσσας του Σολωμού, ώστε θαυμάζω πως εύρέθη άνθρωπος ν' άποδώσῃ αυτό είς Έπτανήσιον, — και ό προτεινόμενος προς αντικατάστασιν Ύμνος, είνε τόσον ακατάλληλος, ώστε, έγω τούλάχιστον, δέν θα υπέπιπτον είς τό λάθος να προτείνω αυτόν.

Δέν άρνούμαι, ότι ό Ύμνος του Σολωμού είνε όλος ασύμφωνος προς τόν νύν έθνικόν ήμών βίον, ως περιέχων ύψηλās ιδέας και γενναία αισθήματα, άτίνα εύτυχώς πρό πολλού άπεμάθομεν, και από τών όποιων έχομεν καθήκον να προφυλάττωμεν, ως από όλεθρίας λύμης, τήν Έλληνικήν νεολαίαν,

ήτις έχει να εκπληρώση ύψηλοτέραν λίαν άποστολήν, τής έν τφ Ύμνω του Σολωμού ύποδεικνυομένης. Νύν πρόκειται αυτή εύγενές στάδιον χειροκροτήσεως τών σαλιμπάγκων και άλληλοσφαγής έν τās έκλογαίς τών δημάρχων, και προς τοιαύτην μόρφωσιν οι στίχοι του Σολωμού είνε ακατάλληλοι.

Ή Έλληνική νεολαία δέν πρέπει να άδη τον στήθον : «χαίρε, ώ ! χαίρε έλευθερία !» διότι ό στίχος οϋτος περιέχει δύο συνιήσεις, άποτελοϋσās φοβερån κακογονίαν, και νόημα άντικείμενον προς τās επικρατούσας συγγεγείσ ιδέας και τά ζωτικώτερα τών συμφεροντών. Έξόμνησις σήμηρον τής επαναστάσεως !... Άλλά τούτο δύναται να έχη όλεθρια άποτελέσματα... και διαταράξη τās προς τήν Τουρκίαν φιλικās ήμών σχέσεις... Κάτω λοιπόν ό «ύμνος» του πολέμου !

Έπιθύομεν όμως ό προς αντικατάστασιν αυτού προτεινόμενος να είνε συμφωνότερος προς τά πράγματα και να μη περιέχη τās τρεις πρώτας στροφάς. Πρός τόν επιδικώμενον σκοπόν, άρκοϋσιν αι δύο τελευταίαι : αν δε θεωρηθη αναγκαίον να προστεθώσι και άλλαι τινές, ως αναφέρονται αύται—διά τό άσκανδάλιστον—εις τήν ύπό τήν σκιάν του θρόνου επικρατούσαν εννομίαν και τούς εύτυχείς και λαοσωτήριους συνδυασμούς των ήμετέρων πρωθυπουργών.

Άς με συγχωρήσῃ ό κ. Π—Σ, άλλ' ή Έλλάς φέρουσα νύν θώρακα και κράνος Αθηνάς και πάλλουσα δόρυ, οϋ μόνον είνε τερατώδης άναχρονισμός, άλλ' έχει και τι τό άποκηράτικον.

Τούτου ένεκα, φρονώ, ότι αι τρεις πρώται στροφαι του προτεινόμενου νέου ύμνου είνε άτυχείς, ως επίσης άτυχής είνε και ή τέτρα γνώμη του κ. Π—Σ περί έφαρμογής είς τόν ύπ' αυτού προτεινόμενον ύμνον τής μουσικής του Μαντζάρου. Ή μουσική αυτή έγγραφη διά τόν «ύμνον» του πολέμου και είνε άνάλογος προς τά έν αυτφ νοήματα, — εφαρμόζοντες δε αυτήν είς τόν «ύμνον» του κ. Π—Σ, θα έπράττομεν ό,τι οι επί τής μουσικής του In mia mano al fin tu sei της Νόρμας άδοντες τό γνωστόν ζημα : Είς τό ρεύμα τής ζωής μου.

Ταύτα πιστεύω αρκετά, όπως πείσωσιν έκαστον ότι δέν είμαι έγω ό γράψας τό περί α' Εθνικού ύμνου» άρθρον, και ότι αν πρόκειται ν' αντικατασταθῃ ό Έθνικός ύμνος διά Βασιλικόν ύμνον, δέν είμαι έγω έκείνο, όστις θα έπρότεινε τήν τοιαύτην αντικατάστασιν.

Π. ΠΑΝΑΣ

Κύριε Διευθυντά,

Ο περί α' Εθνικού Ύμνου» έν τφ Έβδομάδι τής 3ης Αυγούστου γράψας, ήθέλησε να μείνη άγνωστος. Τούτ' αυτό θέλω και έγω, άπευθύνων ήμιν τās λέξεις ταύτας περί του αυτού άντικειμένου.

Πρός τόν άνωμύμον τούτον κύριον, τόν Π—Σ. ύπογράφόμενον, συμφωνώ κατά πάντα, άλλως τε και άνέκαθεν τά αυτά διαλογίζόμενος.

Έπαναλαμβάνων και έγω όσα όρθως παρτήραί, λέγω μετ' αυτού ότι τό ποίημα του Σολωμού, εκτός των γλωσσικών άμαρτημά-

των, περιέχει ύποθεσιν τοιαύτην, ώστε είνε ακατάλληλον δι' έθνικόν ύμνον.

Οι έθνικοί ύμνοι είνε πάνδημος ύπερ του έθνους και των προισταμένων τής τύχης αυτού εύχή, ως τούτο καλώς εκφράζουσιν οι έθνικοί ύμνοι Ρωσίας, Άγγλιας, Αυστριας, Γερμανίας και ό επί Όθωνος. ψαλλόμενος : «Τόν βασιλέα μας». Μικράν εξαίρεσιν γινώσκω έγω τό Partant pour la Syrie, όπερ έχρησίμωσεν ως έθνικός ύμνος έν Γαλλία επί Ναπολιόντος Γ'. Τούτο δ' έγένετο χάριν φιλοφροσύνης προς τόν αυτοκράτορα, διότι, τό τε ποίημα και τήν μουσικήν συνέθεσεν ή μήτηρ αυτού Όρτενσία.

Τό έν τφ διατριβή παρατεθειμένον ποίημα του κυρίου Π—Σ. είνε αξιόλογον, επιτραπήτω δε μοι μόνον μια παρατήρησις, ότι δηλαδή ή μουσική άπαιτεί αι στροφαι να είνε όκτάστιχοι και οϋχι τετραστιχοι. Έάν αι δύο πρώται στροφαι του ποιήματος τούτου ένωθώσιν είς μίαν όκτάστιχον, γείνη δε τούτο και είς τήν τετάρτην και πέμπτην, μετά δε τήν τρίτην στροφήν προστεθώσι τέσσαρες στίχοι, τότε τά πάντα έχουσιν άριστα. 1

Δέξασθε κτλ.

***

III

Κύριε Διευθ :

Πιστεύει σοβαρώς ό κ. Π—Σ, ότι ήδη, ότε ή ύποδόκουσα τό κοινωνικόν μας σώμα σηπεδών έλαβε διαστάσεις τεραστίας, πάντες δε μετεβλήθημεν είς μεταπράτας και χρηματιστάς : ήδη ότε οϋδένος σχεδόν τα στήθη άνδρικοί ύποκινούσαι παλμοί, πών δε ιδεώδες και ύψηλόν εξέλιπε τέλειον, του χρήματος, και τούτου μόνου, λογιζόμενου ως ύψιστου ιδεώδους και αγαθού : ήδη ότε ό τολμών να όμιλήση δημοσίαι περί άγάπης προς τήν Πατρίδα, και καθηκόντων προς άδελφούς δούλους, δακτυλοδεικτείται και άνέδηνη χλευάζεται ύπό κομφυσομένων νεανιών, και σεβαστών (;) οικουραίων — πρακτικών βέβαια ανθρώπων—αι δε λέξεις πατριώτης και μεγάλη ιδέα, καθήνησαν, προς αιώνιον αίσιως μας, σύμβολον χλεύης και εκφράσεις έίρωμε και μόνον επί τή ιδείη του κέρδους συγκινούμεθα, θέλει τάχα εύρεθῃ διάνοια ύψηλή και φαντασία ύψιπέτης, όπως παραγάγη ύμνον, οϋχι ύπερτερον του άριστουργήματος του Σολωμού, οϋδ' έσου ύψους και ποιητικής έμπνεύσεως, αλλά προσεγγίζοντα καν αυτό και πόρρωθεν έτι, άντάξειον δε πως του ύψηλου θέματος ; Και δέν δέχεται μάλλον, ότι, αν άληθής — και άληθής πάντως — ή ρήσις, ότι ή ποίησις είνε άπαύγασμα τής κοινωνίας, έν ή ό ποιητής ζή, και εξ ής άρϋεται τās έμπνεύσεις του, ή σύγ-

χρονος κοινωνική έκλυσσις και ύπό πᾶσαν έποψιν ποταπίτης δέν θέλουσιν επιτρέψει είς οϋδένα τών περι τήν ποίησιν ασχολουμένων, να παραγάγη ή έργον οίκτρον μόν και πολύ του θέματος ύπολειπούμενον, πάντως δε πιστόν κάτοπτρον των άθλιών κοινωνικών όρων ύφ' οϋς βιώμεν ;

Νομίζω προσέτι ότι ό κ. Π—Σ. δέν καθορίζει καλώς τήν σημασίαν λέξεών τινων είς τήν καθομιλουμένην. Οϋτω κόψις δέν σημαίνει μόνον τόν τρόπον καθ' όν είνε κομμιένον πράγμα τι, άλλ' είς τήν κοινότατην ακριβώς χρῆσιν της, ή λέξις σημαίνει τό κόψιμον κάθε κοπτερού εργαλείου, αν δηλ. τούτο είνε καλώς ήκονισμένον φαίνεται μοι δε λίαν παρακεκινδυνευμένη και αυθαίρετος, ή έρμηνεία τής λέξεως ταύτης, ήν δίδει ό κ. Π—Σ. γράφων ότι ό ποιητής του Έθνικού ύμνου, έννοει δι' αυτής τήν κοπίδα (λεπίδα) του ξίφους, και πιστεύω ότι είνε ό μόνος, εξ όσων ποτέ άνέγνωσαν ή ήκουσαν τόν Έθνικόν ύμνον, ό μη έννοήσας ότι περί τρογίσματος ή άνοσίματος, και οϋχι περί λεπιδος ό λόγος. Βλα έκφράζει έν τφ καθομιλουμένη και τήν έννοιαν τής ταχύτητας, και αν ό Π—Σ. άμφιβάλλει, ως άναμνηθῃ ολίγον με τόν λαόν, οϋτινος άγνοεί τελείως, ως φαίνεται, τās εκφράσεις, και θα βεβαιωθῃ περί τούτου, ως και περί του ότι εκεί ή λέξις βγαλμένη ένέχει τήν έννοιαν του έλευθέρου και ότι λέγεται πολύ συχνά έλευθερία και όχι έλευθερία.

ΑΜΦΙΟΛΟΣ

Υ.Γ. Πλην κείσῃ τήν παρούσαν, επαναγινώσκω τόν Έθνικόν ύμνον του Π—Σ, και εύρίσκω ότι έν τās πρώταις στροφαις του, πολύ, αλλά πάρα πολύ, όμοιάζει με τό έν τφ «Παρακινώ» του πρυτανεως των παρ' ήμιν γραμμάτων κ. Ραγκαβῆ, χορικός όσμα.

ΥΠΗΦΙΔΩΤΟΝ

(Εκ τής συλλογής Θ. Αμείρου)

Πόσον επιτήδειος μηχανικός είνε ό θεός ! αι μηχαναι του περιπατούσι μόναι ύπάρχουσι : μάστιγα και μηχαναι αι όποιαι σκέπτονται !

Συζών τις μετά φιλαργύρου μανθάνει να είνε γενναίος.

Μη άρνείσθε είς τόν έχθρόν σας τούς έπαινους, αν είνε άξιος : αν τόν νικήσητε αζάνετε τήν δόξαν σας : αν νικήθητε, έλαττωτε τήν αισχύνην σας.

Narrey

Γάργαρον είς τήν είσοδον όλων των σκολιών του βίου οδών προφυλακτικοί στυλοί μετ' λίαν ούσαναγώνστων οδήγηών. Αυστυχία είς όσους δέν γνωρίζουν ν' άναγινώσκουν.

V. Cherbuliez

Ο εύγενής άνθρωπος σέβεται τās γυναίκας, ως ήγάπησεν, εκείνας ως αγαπά και πρό πάντων (όχι πρό πασών) εκείνας ως δέν αγαπά.

R.

Οι φιλόσοφοι έχουσι δίκαιον ή ύγια είνε αγαθόν πολιτισμένον του πλούτου : ό Α. άσθενήσας διετήρησεν όλους αυτού τούς φίλους : καταστραφεί : οικονομικώς δέν είχε πλέον οϋδένα.

Narrey

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Βροχή καταπεσοῦσα ἐν Πελοποννήσῳ ἐπήνεγκε σημαντικὰς ζημίας εἰς τὴν σταριδοκαρπον Κυπαρισσίας. — Ἡ ἀκαδημαϊκὴ συγκλήτος ἀπεφάσισεν ὅπως ἀποστείλῃ εἰς τὰς ἐφορτὰς τῆς Πανεπιστημιακῆς νεολαίας τῆς Ρουμανίας πενταμελῆ ἐπιτροπὴν φοιτητῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἑνὸς διδάκτορος.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε΄ παθὼν ἡμιπληγίαν εὕρισκεται ἐν δεινοτάτῃ θέσει, ἥτις σοβαρὰς ἐμπνέει ἀνησυχίας. — Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἐκ Παρισίων μετέβη εἰς Κοπενάγην. — Μεγάλῃ ἐντύπωσιν παρήγαγεν ἐν Βερολίνῳ ἀπαγγελσις τῆς ἐξαγωγῆς τῆς σικάλως ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀναχωρεῖ ἐκ Πετροπόλεως ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διασήμου ἀρχαιολόγου Κανδακῶφ πρὸς ἐξέτασιν καὶ περιγραφήν τῶν βυζαντιακῶν μνημείων τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ τῆς Ἱερῆς ἀποστολῆς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν τῷ θεατρῷ Ὁρφανίδου ἤρξατο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀρίστου ἠθοποιοῦ καὶ ἐρμηνέως τῶν Σαίξπηρειῶν δραμάτων κ. Λεκατσά, αἱ παραστάσεις θιάσου δραματικοῦ καὶ μελοδραματικοῦ περιλαμβάνοντες τὰ μέλη τοῦ διαλυθέντος Ἑλλ. μελοδράματος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἀναλώμασι τῆς πρωσιτικῆς κυβερνήσεως παρασκευάζεται τεραστίως φιλολογικὴ ἐπιχείρησις, ἡ ἐκδοσις λεξικοῦ τῆς λατινικῆς γλώσσης ἐκ

δέκα μεγίστων τόμων, ἐκ σελίδων 1200 ἐκάστου. Ἡ συλλογὴ τῆς ὕλης εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς ἐξήκοντα δοκίμους λατινιστάς, ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τοῦ ἐν Βερολίνῳ καθηγητοῦ Χέρτς. Τὸ μέγα τοῦτο λεξικόν, ἐκ διαλειμμάτων ἐκδοθησόμενον κατὰ τεύχη, θὰ συντελεσθῇ ἐντός ἡμετέρων ἐνιαυτῶν. Τὰ ἀναλώματα προϋπολογίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν εἰς ἑν ἑκατομμύριον μαρκῶν. Λέγεται δὲ ὅτι ἡ πρωσιτικὴ κυβερνήσις, εἰσηγγέσει τῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας, εἶνε διατεθειμένη νὰ δαπανήσῃ καὶ ἕτερον ἑκατομμύριον μαρκῶν πρὸς ἐκδόσιν μεγάλου λεξικοῦ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, περιλαμβάνοντος οὐ μόνον τὸν κλασικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν παρακμαζόντα καὶ τὸν βυζαντινὸν ἑλληνισμὸν. — Ἐκτακτος ἀπεσταλμένος τοῦ Σάχου τῆς Περσίας περιέρχεται τὴν Εὐρώπην, ὅπως παραδώσῃ εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῶν διαφόρων κρατῶν, τοὺς ὁποίους ἐπισκέψθη ὁ κύριός του, ἀντίτυπον τῶν ἐντυπώσεων τοῦ ταξιδίου, τὸ ὅποιον ὁ Νάς-Ρεδίν περιέγραψεν. — Τὸ διεθνὲς συνέδριον τῶν εὐρωπαϊῶν φιλολόγων θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς Μεδιόλανα τῆς Ἄνω Ἰταλίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Δύο περιηγηταί, οἱ κκ. Ρουσὼν καὶ Βιλέλμς, οἵτινες ἐπεφορτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Γάλλου ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως νὰ ἐκτελέσωσιν ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν ἐν τῇ γῆ τοῦ πυρός, ἐπανέκαμψαν εἰς Μαρσιλίους. Ἐξηρεύθησαν αἰσίως τὴν γῆν τοῦ πυρός καὶ ἐκόμισαν πολυαριθμοὺς συλλογὰς.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μ. Σ. Ἐχει καλῶς, ἀλλ' ἡ θὰ ἐπιφέρωμεν διορθώσεις τινάς. — Κ. Φ. Ἄνδρον. Ἀποδείξετε ἐσάλλαση. Ἀναμένομεν. — Β. Β. Ἀκατέλληλον διὰ τὴν «Ἐβδο-

μάδα». — Βράχφ. Πῶς σὰς φαίνεται τὸ παράδοξον νὰ περιπατοῦσιν οἱ βράχοι καὶ νὰ ἴστανται τὰ κύματα εἰς τὴν θέσιν των πάντοτε; — Β. μ. Φ. Ρ. Σαράτ. Ἐξ ὠνειρευθῆμεν. — Μάρτυρι. Μίαν φορὰν ἦτο μία γρατὰ πλουσία, ἥτις ἀποθανοῦσα δὲν εἶχεν ἐν φόρεμα κατὰλληλον διὰ τὴν κηδεῖαν τῆς. Αἱ ἱματιοθήκαι τῆς ἦσαν πλήρεις, ἀλλὰ ἀπὸ κόκκινου! Εἰς τὴν διαθέκῃ τῆς ἐξηγήθη τὸ πρᾶγμα: «Μοῦ ἐπήγαγον καλά, ἔγραφε ὅτε ἤμην 35 ἐτῶν. Ἀφοῦ δὲ πέρισυ τὰ ἐφόρου ἐκαμα καὶ εἰς τὸ 30ον, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐφόρου πέρισυ ἑκαμα καὶ εἰς τὸ 37ον, τὸ 38ον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀπὸ τῶν ἐνα ἕως τῶν ἄλλων χρόνων δὲν ὤπηρχε μεγάλη διαφορὰ... καὶ οὕτω κόκκινου ἐφόρου καὶ εἰς τὸ 7όν...» Ἐκαταλάβατε τί δηλοῖ ὁ μῦθος; — Ε. κ. ὈΝ. κ. ἀποστέλλεται εἰς Κέρκυραν κατὰ λάθος βέβαια ἂ ν' ὀμῶν. — Τ*. Τὴν Σελάθον ἐκυρίευσεν ὁ Μοροζίνης τὸ 1660. Ἀπαίτεται καὶ μικρὰ ὅσος ἱστορίας. — Ε. Π. Ν. Σ. Μ* ὄξυ χόλφ κλπ. Ἀρκεσθῆτε πρὸς τὸ παρὸν μὲ τὰ δημοσιεύματα περὶ ἔθν. Ἰγνου. — Φίλωμ. Ἐς καταλληλοτέραν λύσιν ὑποδεικνύομεν τὸ τέλος δημῶδες τινος: ..Ἐρώτησεν ἡ ὄρφανή — Παιδιά, ποῦν ὁ μπαμπὰς μου; — Ἐκτὼ στὸ γλέντι κάθεται μὲ τ' ἄλλα παλληκάρια. Κ' ἐκείνον τὸν ἐτρώγατε τῆς θάλασσης τὰ ψάρια. Φ. Γ. Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Γερακάρη ὡς ἱστορικὴν ζητήσατε ἐν τῷ κ. Σάβα, ἀ' Ἀπόπειρα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων». — Ἀδριανφ. Τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ 400—450 βασιλεύσαντες ἐν Βυζαντίῳ, ἐπολέμουν τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν χάριν τῆς ἐκείσε Ἀκαδημίας. Ἀλλὰ σεις; — Πόμ — Ἀρμενίς!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Καζαμίας τοῦ ἔτους 1892 μετ' εἰκόνων ὑπὸ Ἀνέστη Κωνσταντινίδου.

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ — ΣΚΟΡΔΕΛΗ

Περιλαμβάνει Νηπιαγωγεῖον καὶ Προκαταρκτικόν τὸ δὲ ἀνώτερον τμήμα αὐτοῦ παρέχει εἰς τὰς ἑλληνίδας πλήρη τὴν γυμνασιακὴν ἐκείνην παιδείαν, ἥτις εἶνε ἀναγκαία πρὸς τελείαν μόρφωσιν τῆς γυναικὸς. Πρὸς τοῦτους τὰ χειροτεχνήματα, ἡ κοπτικὴ καὶ ἡ ραπτικὴ παντὸς εἴδους ἐνδυμασίας καὶ ἡ ζωγραφικὴ διδάσκονται ἐν πάσῃ τελειότητι, ὡς κατεδείχθη δημοσίως εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ εἰς τὴν «Καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τῶν κυριῶν», ἐν ἣ μόνον τὸ ἡμέτερον παρθεναγωγεῖον ἐξέθεσε χειροτεχνήματα καὶ εἰκόνας, ἀξιοθὲν πέντε βραβείων πρώτης τάξεως. Ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν διδάσκονται ἀνευ ἰδιαίτερων διδάκτρων ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Γερμανικὴ. Ἡ δ' εὐπαιδευτος καὶ γλωσσολογικῆς Δοσποικίς Δαυβέργη θὰ διδάξῃ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις γραμματικολογίαν Ἑλληνικὴν καὶ τῶν νεωτέρων ἑθνῶν, καὶ ἱστορίαν τῆς καλλιτεχνίας. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ διδάχθῃ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ἡ μαγειρικὴ! Ἡ διεύθυνσις τοῦ παρθεναγωγείου δὲν θὰ φεισθῇ οὐδεμιᾶς θυσίας, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸ τὸ κατ' ἐξοχὴν παρθεναγωγεῖον τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενεῶν. Τροφεία καὶ διδασκτρα προσιτὰ εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν.

Ἡ Διεύθυνσις

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΣΙΑΠΡΟΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΩΝ ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΑΜΩΝ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ

Table with columns for stations (Σιδηρ. Ἀθην., Πειραιῶς, Πέλοπ) and fares (Πρώτα, Ἐσπέρας, Ἄριθ. Συρμῶν). Includes sub-tables for stations like Πάτρα, Κόρινθος, Ναύπλιον, Μύλοι ἄφιξις.

* Σημ. Μετὰ σταθμίσσεως τῶν συρμῶν εἰς τοὺς σταθμοὺς Ἀνδριτζας, Ἀχλαδοκάμπου, Μάσκενας, Βέρτζιθας καὶ Στενοῦ.

ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΑΜΩΝ ΔΙΑΒΟΛΙΤΖΙΟΥ

Table with columns for stations (Ἄριθ. Συρμῶν) and fares (Ἐσπέρας, Ἄριθ. Συρμῶν) for stations like Καλάμαι, Μετ.γαλ. ἄφ., Διὰβολιτζ. ἄφ.

* Σημ. Μετὰ σταθμίσσεως εἰς τοὺς σταθμοὺς Ἀσπρόγυμνα, Θουριά, Ἀσλάναγα, Μπάστα, Τζεφερμελίνη, Σκάλα, Ζευγαλατιὸ καὶ Κούρταγα.

ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΑΜΩΝ ΝΗΣΙΟΥ

Table with columns for stations (Ἄριθ. Συρμῶν) and fares (Ἐσπέρας, Ἄριθ. Συρμῶν) for stations like Καλάμαι, Ἀσπρόγ., Νησίον.

Πρακτικῶς εἰς Ἄλαν προσχωρῶς θέλει ταθῆ εἰς κυκλοφορίαν καὶ δευτέρα ἀμαξοστοιχία ἐκατέρωθεν.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ἔργο τοῦ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ. Σώματα τοῦ Λεξικοῦ τούτου, ἀρτι παρατεθέντος, εὕρισκονται καὶ πωλοῦνται ἐνταῦθα ἐν τοῖς καταστήμασιν Ἀνέστη Κωνσταντινίδου καὶ ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις τῆς Ἑσθίας (Γ. Κασδὸν) καὶ Καρόλου Μπίκ.

ΣΙΑΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

Δρομολόγιον ἀπὸ 1ης Μαΐου 1892

Table showing fares (Γραμμὴ Κηφισίας καθ' ἐκάστην πρὸ μεσημβρίας) for stations like ΑΘΗΝΩΝ, ΚΗΦΙΣΙΑΣ, μετὰ μεσημβρίαν.

Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀμαξοστοιχιῶν θέλουσι κυκλοφορεῖ

Table with columns for stations (Ἄριθ. Συρμῶν) and fares (Ἐσπέρας, Ἄριθ. Συρμῶν) for stations like ΑΘΗΝΩΝ, ΛΑΥΡΙΟΥ.

Γραμμὴ Λαυρίου εἰς ΑΘΗΝΩΝ καὶ ΛΑΥΡΙΟΥ